

KRATKI PREGLED POVIJESTI POSTOJANJA I DJELOVANJA ZAJEDNISTVA

joi, 24 iunie 2021

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj, krovna i službena organizacija Hrvata s ovih prostora, utemeljeno je 1991. godine, neposredno poslije pada rumunjskog komunističkog sustava, kao plod nastojanja jedne grupe entuziasta na čelu s prof. Miljom Radanom da se hrvatska zajednica iz Rumunjske ujedini i na taj način uspijeva i promovira svoje stare tradicije i običaje. To su trenuci kada su u ovoj državi osnovane i druge političke stranke, svaka sa svojim ciljem i ambicijama, to su trenuci kada su se i druge etničke manjine počele organizirati pod svoje krovne organizacije, tako da danas nema nijedne etničke zajednice u Rumunjskoj, a da nije organizirana po istim ili sličnim načelima po kojima je organizirana i krovna organizacija Hrvata u Rumunjskoj.

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj neovisna je i demokratska organizacija čije je djelovanje usredotočeno ponajprije na očuvanje i promoviranje etničkog identiteta hrvatske manjine iz rumunjskog prostora u svim svojim manifestirajućim oblicima. Naša organizacija predstavlja i brani interes hrvatske manjine pred vlastima domovine, zalaže se za poštovanje prava manjine u skladu sa zakonima ove zemlje, trudi se da naša djeca uče naš materinski jezik kojeg smo tako istož uvali, iako smo stoljeima bili udaljeni i izolirani od matičnog naroda. Zajedništvo, kao etničko društvo, brine i o našim vjerskim pitanjima, kako bi se i to našim obilježje očuvalo u našem svakodnevnom životu. Organizacija, u vidokrugu svojih preokupacija, ima i uspostavljanje trajnih veza s matičnom zemljom, Republikom Hrvatskom, preko svojih službenih institucija, kulturnih i vjerskih organizacija, preko diplomatskog predstavništva u Rumunjskoj. Kao etničko društvo, obuhvaća sve Hrvate i Hrvatice koji žive makar u kojem kraju Rumunjske, a to se odnosi na našu zajednicu karaimskih Hrvata u karaimskim selima, na sve Hrvate koji žive u velikim gradovima ili drugdje na rumunjskom tlu i koji svi zajedno formiraju hrvatsku zajednicu u Rumunjskoj.

A hrvatska zajednica iz Rumunjske može biti podijeljena u tri skupine, svaka od njih sa svojim specifičnostima, sasvim neznatnim jezičnim osobuostima i posebnim načinom života.

Prva i najveća skupina Hrvata živi na jugo-zapadnoj strani Rumunjske, nedaleko od Rîșke, glavnog grada Karaimevci. Ova najbrojnija naseobina Hrvata u Rumunjskoj grupirana je u dvije općine jedne blizu druge, a sva su mjesta mnogo nalik jedno drugome: u karaimskoj općini, sa selima Karaimevo, glavno mjesto Hrvata u Rumunjskoj, Nermi i Jabalete u lupu koj općini, sa selima Lupak, Ravnik, Vodnik i Klokoti. U prošlosti je gotovo svaki Karaim evak imao kuću u selu i salaš u planinama, gdje je držao stado, jer je glavno zanimanje naših ljudi bilo stočarstvo i donekle voćarstvo. Oduvijek su Karaim evci bili poznati kao pobožni, radišni i veoma prijazni ljudi koji su imali veliki broj djece, a sve su im ove vrednosti i vrline pripomogle da stoljeima opstanu na ovim rumunjskim prostorima.

Druga skupina Hrvata u Rumunjskoj nalazi se u Rekașu, u tamisčkoj županiji, na istočnoj strani Temišvara. Ukoliko je u prvoj polovici prošloga stoljeća bilo u Rekașu otprilike 730 Hrvata, danas je njihov broj znatno manji i u stalnom opadanju. Hrvati žive u Rekașu zajedno s Mađarima, Nijemcima i Rumunjima, nazivaju se još i Šokcima i vjeruje se da su porijeklom Dalmatinci odakle su došli u ovo mjesto bježeći pred Turcima. Izvjesno je da su Hrvati u Rekașu bili već u 17. stoljeću, jer se u Matici Mrtvih rekaške župe 1660. godine spominje da je tu umro u 90-toj godini Juraj Vinkov, a to je ime jedne od najstarijih hrvatskih obitelji u Rekașu. Hrvati u Rekașu bavili su se u prošlosti poljodjelstvom, vinogradarstvom, ali su istovremeno bili i strastveni ribolovci, što donekle pokazuje i njihovo dalmatinsko porijeklo.

Treća skupina Hrvata iz Rumunjske sačinjavaju Kečani koji žive na zapadnoj strani Temišvara, na samoj granici sa

Srbijom, u Hrvatskoj Ke i ili Checra Croata (sluŹbeni rumunjski naziv) za razliku od rumunjske Ke e ili Checra Romana od kojih ih dijeli samo jedna cesta. U hrvatskoj Ke i Źivjeli su isklju ivo Hrvati, negdje oko 300. Za njih se pouzdano zna da su došli iz Turopolja 1801 godine i da govore zagreba kom kajkavskom: zakaj, kaj si rekal, bum i la itd. Ke ani su po etkom 20. stolje a ve imali i kolu na svom jeziku i "Gazda ko dru"tvo", gdje su se redovno sastajali na itanje novina, na dogovore, na zabave ali su imali i tambura i ki zbor koji je izvodio hrvatske komade na tamburicama i bio zaduŹen za ugodno i veselo raspoloŹenje. Ve inom su bili plmi kog roda, fini, otmjeni ljudi, "pravi gospari". Me utim, takva idili na slika ne postoji i u Ke i, jer je u na e vrijeme broj stanovnika hrvatskog porijekla opao na otprilike 40 stanovnika i, osim nekoliko staraca, u Ke i danas i nitko ne koristi hrvatski jezik.

Rukovodstvo organizacije

Zajedni tvo Hrvata u Rumunjskoj, kao krovna organizacija Hrvata s rumunjskog prostora, izme u ostalog, lan je Hrvatskog svjetskog kongresa, kao predstavnici kog tijela hrvatskih udruga i zajednica u svijetu. S druge strane, na temelju statuta i programa Zajedni tva stvorene su mjesna, komunalna i podru na dru tva s odgovaraju im odborima, na elu kojih je Koordinacijski odbor. Izvrno tijelo Koordinacijskog odbora je Izvrno vije e. Vrhovno rukovode e tijelo Zajedni tva Hrvata u Rumunjskoj je Kongres ili Zemaljska konferencija.

Prvi predsjednik Zajedni tva Hrvata u Rumunjskoj bio je prof. Milja Radan, koji je obavljao ovu najvi u duŹnost od 1991. pa sve do isteka mandata 04.07.2015., kada je izabran novi predsjednik i novo rukovodstvo organizacije. Istodobno s funkcijom predsjednika, prof. Milja Radan je obavljao i duŹnost zastupnika u Rumunjskom Parlamentu puna dva mandata, od 2000. do 2008. godine, i ve i dio treceg mandata, od 2008. do 2012. godine, kada je prije kraja mandata podnio ostavku. Prvi potpredsjednik Zajedni tva bio je Mikola Gera, a tajnik organizacije je u to doba bio ure Vata.

Od 04.07.2015. godine za predsjednika Zajedni tva Hrvata je izabran Giureci-Slobodan Ghera, potpredsjednici su Lugojan Petar i Gera Peter, a glavni tajnik je Jankov Gheorghe. Giureci-Slobodan Ghera je prvi put izabran za zastupnika Hrvatske manjine u Rumunjskom parlamentu na izborima iz 2012. godine, od 2016. godine obavljao je drugi mandat u Parlamentu, a 2020. godine je po tre i put izabran za zastupnika u najvi oj demokratskoj i zakonodavnoj instituciji Rumunjske. Slobodan Gera je aktualni predsjednik Zajedni tva, dana i potpredsjednici su Ivan Frana i Petar LugoŹan, a glavni tajnik je ure Jankov.

Jo i pone to o Zajedni tvu

Uz podrŹavanje kulturnih, jezi kih ili vjerskih komponenti hrvatskog Źivlja s ovih prostora, Zajedni tvo Hrvata je ve od samih po etaka svog Źivljenja ulagao velike fondove i za konstrukciju raznih znamenja koja su ve davno postala op a dobra mjesta na kojemu su smje i teni. Primjerice, u samom centru Kara i eva svojedobno je izgra eno Sredi nje Sjedi te organizacije, impozantna zgrada u kojoj ima preko dvadeset zaposlenih, a u lijepo ure enom parku podignut je spomenik palim i nestalim herojima iz kara i evske op ine u prvom i drugom svjetskom ratu. U neposrednoj blizini zgrade Zajedni tva podignuta je tada i scena na otvorenom, gdje se organiziraju razni folklorni festivali i nastupaju mnogobrojna kulturna dru tva iz Rumunjske, Hrvatske i drugih ŹrŹava. Tako er, nedavno je u Kara i evu dovr ena zgrada Etnografskog muzeja Hrvata u Rumunjskoj, gdje e biti sa uvano sve ono i to je vrijedno i reprezentativno u i estoljetnoj povijesti hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, dok je u prvom mjesecu 2020 godine inaugurirana u Jabal u novodovr ena zgrada Zajedni tva Hrvata, objekt od osobitog zna enja za o uvanje etni kog bi a i djelovanje mjesne organizacije iz Jabal a.

Središnje interesa Zajedništva Hrvata kao i svake od prije navedenih organizacija nacionalnih manjina iz Rumunjske nije nitko drugi nego manjina koju zastupa. Više od toga, Zajedništvo je jedina organizacija koja je bila utemeljena s namjerom da nas predstavi, da nas brani i promovira naše interese, odnosno našu kulturu, tradiciju, jezik i hrvatski identitet. U sklopu takvog interesa Zajedništva nastala je 1994. i "Hrvatska granica", dvojezična publikacija karakternih i tematskih Hrvata, a cilj je prvih urednika naše publikacije bio da i mi imamo časopis posvećen, prije svega, našoj zajednici, časopis koji će u svojim stranicama sadržati povijest naših mjesta i naših ljudi, kroniku njihovih svakodnevnih ostvarenja i postignuća.

Prvo izdanje iz studenog 1994. pojavljuje se zahvaljujući i naporima svog prvog glavnog urednika, prof. Milje Radana, koji je zamislio i napisao prvi broj naše novine uz pomoć dvojice suradnika, dr. Martina Slovenskog i prof. Milje Todora koji doprinose da Hrvatska granica vidi svjetlost dana i u vrsti korijenje na pionirskom novinarskom tlu karakternih evske zajednice. Tijekom godina, za Hrvatsku su granicu pisali brojni redaktori. Svatko od njih je kroz vrijeme dao svoj prilog listu, osiguravajući kontinuitet i pripomogavši da publikacija izlazi sve do naših dana, što je za neke možda malo, ali za našu malenu zajednicu je sasvim lijepo razdoblje.

O uspjesima naših ljudi naša je publikacija pisala kroz sve ove godine. Također, Granica je marljivo bilježila, ostavljajući i pisani trag za buduće generacije, po etke i završetke školske i akademske godine, proslave blagdana i kirvaja, zajedničke susrete naših dragih starijih sumještana, hodočastništva u Mariju Radnu i Mariju iklovu, dolazak crkvenih dostojanstvenika, organiziranje znanstvenih međunarodnih skupova u zgradi našeg Zajedništva, gostovanje raznih kazališnih skupina i plesnih ansamblova i mnogo drugih zbivanja. Bilo je specijalnih izdanja. Jer naša su mjesta posjetili kroz vrijeme predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, premijer Ivo Sanader, predsjednik Ivo Josipović, predsjednik Sabora Josip Leko, kardinal Vinko Puljić, kardinal Josip Bozanić, predsjednica Kolinda Grabar Kitarović, ministrica znanosti i obrazovanja Blaženke Divjak, veleposlanici Hrvatske ambasade u Bukureštu i druge visoke ličnosti iz vjerskog i političkog života Republike Hrvatske. To su bili povijesni trenutci, a Hrvatska Granica je na svojim listovima zabilježila te povijesne trenutke.

Ilan Hrvatskog Svjetskog Kongresa

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj je od 1995. godine i puni Ilan Hrvatskog Svjetskog Kongresa, najviše organizacije hrvatske dijaspor koja ima cilj povezati sve Hrvate diljem svijeta i djelovati za unapređenje zajedništva među Hrvatima, za ostvarenje njihovih težnji, za osiguranje kontinuiteta i razvoja vjerskog, duhovnog, kulturnog, društvenog i sportskog naslijeđa u Hrvata. Od 7. do 9. listopada 1995. godine u Karakternu su s velikim oduševljenjem dočekali franjevački misionari dr. Šimun Šito i, u svojstvu predsjednika Hrvatskog Svjetskog Kongresa, dr. Milan Lončar, predsjednik komisije za humanitarnu pomoć udruge Hrvata u Škarnoj te dr. Radovan Šito, misionar u Njemačkoj. Visoki su gosti iz hrvatske dijaspor održali, uz domaće svećenike, Svete mise u Karakternu, Lupaku i Klokoti u, izvršili obred krštenja u Karakternu i vjenčanja u Klokoti u. Dolazak visokih gostiju bila je posljedica odluke donesene na zagrebačkom sastanku Hrvatskog Svjetskog Kongresa, na kojem je odlučeno pobratimljene Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj s udruhom Hrvata u Škarnoj. S druge strane, posjet tročlanog izaslanstva imao je za cilj bolje upoznavanje prilika u kojima živi i djeluje naša zajednica, kako bi joj se moglo što efikasnije pomoći u svom naporu za očuvanje etničkog identiteta.

Velika svečanost za karakternu općinu – veliki i važan trenutak u njezinoj povijesti – bio je dan iz 1998. godine kad je Hrvatska Matica Iseljenika iz Zagreba odlučila dodijeliti joj nagradu i priznanje "NAJSELO" za hrvatske manjine u Europi. To je nagrada i priznanje koje Hrvatska Matica Iseljenika dodjeljuje mjestima, ili općinama na Europskom kontinentu u kojima žive većinom Hrvati. To se priznanje odnosi na posebna kulturna, gospodarska i vjerska dostignuća koja žitelji dotičnog mjesta postižu tijekom jedne godine. Naša je općina treća po redu u Europi koja je po našem takvom nagradom. Na tom svečanom događaju za hrvatski živalj u Karakternu i ne samo, pored predstavnika Hrvatske Matice Iseljenika, bili su nazočni Nj.E. veleposlanik Republike Hrvatske u

Bukureštu g. Niko Bezmalinovi , koji je tada po tre i put posjetio naše drevno Karaševo, savjetnik ambasade g. Petar Šušnjara te savjetnica Ministarstva vanjskih poslova R. Hrvatske g. Šarac Ronkovi . Samo dvije godine kasnije nagradu za kulturu Naj-selo dobiva mjesto Klokoti iz lupa ke op ine za uspješno djelovanje u promicanju hrvatske kulture i identiteta.

Me unarodni simpoziji u Zajedništvu

Od svog osnivanja iz 1991. godine Zajedništvo Hrvata je neprestano podršavalo vjerski, sportski, kulturni i obrazovni život malene hrvatske zajednice u Rumunjskoj, investicije u o uvanje kulturne baštine naše zajednice najvašniji su prioritet organizacije. Me utim, bilo bi doista pretjerano, s jedne strane radi nedostatka namijenjenog prostora, a s druge strane bi u odsutnosti stroge evidencije nadmašilo naše skromne mogu nosti, pokušati kronološki svrstiti, nabrojiti i opisati sve akcije koje je Zajedništvo organiziralo od svog osnutka pa sve do danas. Spomenut emo samo nekoliko iz prvoga desetlje a našega stolje a i nekoliko iz zadnjih godina, a slijedom toga istaknut emo da je godine 2008. odršan u zgradi Zajedništva Hrvata me unarodni „Simpozij dijalektologija”, za vrijeme kojega su se vrsni doma i i inozemni lingvisti i dijalektolozi aksirali u svojim radovima na mjesni govor Karaševaka i postoje u stru nu literaturu ili pak na istro-rumunjski dijalekt. Pored rumunjskih znanstvenika, za vrijeme stru nog seminara iz Karaševa su referirali Marko Samardšija, Josip Pranjkovi i Mira-Menac Mihali , uveni profesori s odsjeka za Kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Isto pod pokroviteljstvom Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj i Karaš-severinske Filijale Društva Filoloških Znanosti odršan je 2. i 3. listopada 2009. godine Rumunjsko-hrvatski etnološki seminar koji je omogu io dublje i detaljnije ispitivanje karaševskih obi aja i tradicija, upravo onoga što smo skloni brzo zaboraviti. U svojim izlaganjima sudionici su se usredoto ili na aspekte spiritualne, materijalne i narodne kulture (literarni folklor i folklor obi aja) Karaševaka i banatskih planinskih sela. Svi su sudionici bili jednoglasni u konstataciji da je materijalna i duhovna kultura Karaševaka veoma bogata i sa injava neprocjenivo blago svakome zainteresiranome istrašiva u, a stare karaševske ku e i salaši, onoliko koliko su uspjeli prešivjeti brzom i op enitoj modernizaciji, na prvi pogled skromne i siromašne, svjedo e upravo o karaševskoj povijesti na ovim prostorima i na inu života karaševskog šivlja.

Zajedništvo i nogomet

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj je ina e sudionik svih edicija Hrvatskih svjetskih igara koje ve od 2006. godine besprijekorno organizira u Republici Hrvatskoj Hrvatski svjetski kongres. Posebno se ponosimo nogometnom reprezentacijom karaševskih Hrvata koja je zauzela 2. mjesto na prvoj ediciji Igara, 1. mjesto na tre oj ediciji iz 2014. godine i ponovno 2. mjesto na etvrtoj ediciji odršanoj 2017. godine. Tako er, nogometna reprezentacija karaševskih Hrvata sudjelovala je i na svim edicijama Europskog prvenstva hrvatskih nacionalnih manjina koji je u mati noj zemlji organizirao Hrvatski nogometni savez.

Tre e izdanje uvenog nogometnog turnira Zajedništva Hrvata odršano je u etvrtak 15. kolovoza i u petak 16. kolovoza 2019 godine na stadionu u Karaševu i okupilo je na djelu izabrane nogometne vrste iz karaševskih sela, isto kao što je bilo na prvom izdanju turnira iz 2016. godine ali i na drugom izdanju iz 2018. godine. Bez obzira na pobjednika, sve ove nogometne turnire karakterizirao je veliki sportski duh i još ve i rivalitet na terenu, te drušenje i prijateljstvo izvan nogometnog igrališta, a upravo je to bio i cilj organizatora: gajiti zdrave prijateljske odnose me u sportašima iz karaševskih sela, me u ljudima i mjestima iz naše karaševske zajednice.

Nogometni život je uvijek bio prisutan u karakrševskoj zajednici pa je tako već 2008. godine nogometna reprezentacija karakrševskih Hrvata sudjelovala na veoma jakom turniru u Karakrševskoj gdje su se okupile najbolje selekcije nacionalnih manjina iz Europe. Hrvate iz Rumunjske predstavljala je momčad Zajedništva Hrvata, sastavljena od najboljih nogometaša iz karakrševskih sela selektiranih nakon nekoliko odigranih prijateljskih utakmica.

Našim nogometašima se mora estitati što su dostojanstveno predstavljali karakrševske Hrvate u zemlji koja je tada bila jedna od organizatora Europskog prvenstva i uvjerili domaćine i svu prisutnu publiku da se i jedna malobrojna manjina kao što je naša može kvalificirati na najjači europski turnir za manjine i ravnopravno suprotstaviti bilo kojoj dijaspori iz Europe.

Isto s ciljem promicanja sportskog duha i gajenja prijateljskih odnosa među sportašima iz karakrševskih sela te ljudima i mjestima iz karakrševske zajednice, sada već davne 2006. godine organiziran je u Karakrševu uveni Kup Hrvatska granica na kojemu su sudjelovale nogometne momčadi iz svih naših mjesta te izabrana nogometna vrsta Karakrševaka iz Tirola. Dvije godine kasnije je organizirano i drugo izdanje kupa, a u međuvremenu je Zajedništvo Hrvata organiziralo i nogometno natjecanje namijenjeno juniorima iz naših karakrševskih mjesta i simboli koji nazvano "Od mini do maxi".

Kakrškola na maternjem jeziku

Naobrazba na maternjem jeziku u Karakrševu i ostalim karakrševskim selima započela je pod utjecajem crkve, svećenika, vjerojatno isusovskih svećenika, koji su bili aktivniji i na ovom području te su organizirali školu na maternjem jeziku u redovima vjernika. Prvi svećenik koji je postavio osnove naobrazbe na hrvatskom jeziku u Karakrševu bio je Mihovil Lovinić. On je otvorio prvu školu 1761. godine, pa su se u kratkom vremenu organizirale konfesionalne škole i u ostalim mjestima pod vlasničtvom crkve. U tim školama, svećenici su u slobodnom vremenu bili iitelji, a škole su bile održavane pomoću doprinosa vjernika.

Kada je riječ o nastavi na hrvatskom jeziku želimo istaknuti da je od školske 1995.-1996. godine, kao posljedica zalaganja Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, odobreno funkcioniranje jedne dvojezične rumunjsko-hrvatske gimnazije u Karakrševu, matematičko-fizičkog profila. Nedugo zatim, odnosno 14. prosinca 1996., organiziran je u Karakrševu, od strane Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, simpozij o školi na hrvatskom jeziku u kontekstu manjinskog obrazovanja u Rumunjskoj. Na tom simpoziju su vršni rumunjski lingvisti i sociolozi govorili, između ostalog, o maternjem jeziku u kontekstu manjinskog obrazovanja te o općem zakonodavnom okviru glede škole na hrvatskom jeziku.

Dvadeset godina kasnije, u Karakrševu je obilježena 20. obljetnica osnivanja Dvojezične gimnazije. Svečano je održana 7. travnja u sportskoj dvorani mjesne odgojno-obrazovne ustanove, a kasnije i u prostorijama zgrade Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj. Organizator ovog važnog događaja bio je Zajedništvo Hrvata u suradnji sa školskom ustanovom iz Karakrševa. Bivši i sadašnji profesori, na čelnik karakrševske općine, zastupnik Hrvata u Rumunjskoj, državni tajnik u Odjelu za međuetničke odnose Rumunjske vlade, Nj. Ekscelencija ambasador Republike Hrvatske u Bukureštu, predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu ali i druge brojne ličnosti, svojom su prisutnošću uveli ali svečanošću škole koja pripada svima nama.

Državni tajnik u Odjelu za međuetničke odnose Rumunjske vlade Aledin Ametović biranim je riječi imao govorio o školskoj ustanovi iz Karakrševa i naglasio, između ostalog, važnost očuvanja maternjeg jezika kao bitnog imbenika nacionalnog identiteta. "Danas mi je ispunjena jedna velika želja, a ta je doći i posjetiti ovu Gimnaziju o kojoj sam tijekom godina čuo bezbroj lijepih riječi. Škola može biti relevantnija za demonstriranje činjenice da rumunjska država promovira identitet

svih etni kih zajednica i njihov skladan suživot s ve inskim narodom nego moja današnja prisutnost ovdje, tatarski etnik iz Konstance, govore i rumunjski i obrađuju i se na rumunjskom jeziku hrvatskim etnicima iz Rumunjske. Ovo što vi radite ovdje, s ciljem sa uvanja identiteta s lingvisti kog aspekta, vrijedno je svake pohvale. Bitno je sa uvati maternji jezik jer ete se na taj na in identificirati u historiji i poru io je za vrijeme sve anosti Amet Aledin, državni tajnik u Odjelu za me uetni ke odnose Rumunjske vlade.

Slobodan Ghera, predsjednik Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, u svom se govoru osvrnuo na ulogu ZHR-a u otvaranju školske ustanove koja slavi 20. godina postojanja te je poruio nastavnicima da sa uvaju istu odanost i privrženost poučavanju u enika koju su pokazali u svim prethodnim godinama: "Udio ZHR-a u otvaranju i daljnjem funkcioniranju Gimnazije je bio značajan, odlučujući i, rekao bih. Nije jednostavno otvoriti na selu Gimnaziju u kojoj u enici mogu pratiti nastavu i na svom jeziku i isto toliko teško je održati da funkcionira puna dva desetljeća, pogotovo kad znamo da hrvatska zajednica iz Rumunjske ne broji više od 6.000 stanovnika. Kao posebno zaslužnu osobu za otvaranje naše Gimnazije izdvojio bih prof. Milju Radana, mog prethodnika na čelu krovne organizacije Hrvata u Rumunjskoj, ali isto tako bih spomenuo i tadašnjeg ministra obrazovanja Liviua Maiora te tadašnje rukovodstvo Zajedništva Hrvata. Međutim, za dobro funkcioniranje i uspješne rezultate veoma je važan svakodnevni naporni rad profesora i svih zaposlenika škole, i upravo zato im s ovom prilikom izražavam priznanje i zahvalnost te im poruujem da sa uvaju istu odanost i privrženost u poučavanju u enika koju su pokazali u svim ovim godinama".

Nakon pozdravnih govora u školskoj dvorani Dvojezične Gimnazije uslijedio je umjetnički program kojeg su priredili formacija "Karaševska zora", Školski zbor i Klokoti ki tamburaši. Ansambl Zajedništva Hrvata je predstavio tradicionalne plesove specifične Karaševu, Školski zbor gimnazije je otpjevao "Odu radosti", "Ima jedna duga cesta" i "Isuse, volim te", a Klokoti ki tamburaši su otpjevali nekoliko društvenih i duhovnih pjesama, među kojima "Žuto lišće", "Veselo je društvo naše" i "Kakav prijatelj je Isus".

Ivan Dobra

Nastavak u sljedećem broju